FIȘĂ SINTETICĂ • Consultare interdisciplinară

Cultură și Mediu

Metodologia propusă pentru actualizarea Strategiei Culturale a Municipiului București include o serie de consultări cu operatori și profesioniști din ecosistemul cultural și din domenii conexe. La fiecare consultare au fost invitați aproximativ 30 de reprezentanți relevanți pentru tema sau sectorul vizat. Fișele care au rezultat din consultări sunt publicate după integrarea contribuțiilor suplimentare primite de la participanți.

Consultarea a avut loc la data de 8 septembrie 2026, la Hanul Gabroveni, ARCUB-AEUB și discuția a fost co-moderată de Sabina Baciu (Expert executiv și asistent cercetare pentru Strategie) și Alina Kasprovschi (Director executiv al Fundației Comunitare București).

Consultarea a urmărit identificarea principalelor puncte de intersecție dintre cultură și preocupările legate de mediu, precum și a unor direcții de intervenție și mecanisme prin care această relație poate fi consolidată la nivelul Bucureștiului.

Au participat la consultare:

1. Carmen Albu (Climate Change Summit)
2. Cătălina Bolozan (Asociația Alte Abilități – Other Abilities)
3. Andreea David (Aici ar putea fi o pădure)
4. Ina Dumitriu (Dâmbovița Delivery)
5. Tudor Ilie (Grupul de Inițiativă Civică Dioda)
6. Cyril Legrix (Asociația Climatosfera)
7. Tamina Lolev (Asociația NOD Makerspace)
8. Ruxandra Lupu (Grupul de Inițiativă Civică Cișmi Civic)
9. Gabriela Mateescu (Nucleu 0000 / Revista ARTA)
10. Cristian Neagoe (Asociația Parcul Natural București)
11. Laura Soroceanu (Social Innovation Solutions)
12. Anastasia Staicu (Asociația SNK – Seneca)

Au fost invitați la consultare: Asociația ALAS, Asociația Culturală MACAIA, Asociația Culturalis, Asociația De-a Arhitectura, Asociația Grădinilor Botanice, Asociația „O mână de ajutor pentru mediu și București”, Asociația STOL, Asociația Străzi pentru oameni, Ateliere Fără Frontiere, Centura Verde, GIC Acasă la Unirii, GIC Plevnei Civic, Grupul Civic Wilson, Prima Evadare, Social Innovation Solutions, Wilderness Research and Conservation.

CONCLUZII

I. TEME PRINCIPALE ABORDATE

1. Intersecția dintre cultură, mediu și spațiul public
2. Revitalizarea și reactivarea spațiilor existente
3. Artă, știință și comunicarea temelor de mediu
4. Cultura ca instrument de educație și conștientizare
5. Copiii, tinerii și relația cu instituțiile de învățământ
6. Comunitățile locale și participarea
7. Evenimente culturale și sustenabilitate

II. BLOCAJE PRINCIPALE IDENTIFICATE

1. Lipsa unei abordări strategice integrate
2. Fragmentarea colaborării cu instituțiile publice
3. Lipsa unor mecanisme de mediere și conectare
4. Acces dificil la infrastructura publică
5. Lipsa continuității și a mecanismelor de susținere pe termen lung
6. Dificultăți în colaborarea cu instituțiile de învățământ
7. Lipsa recurenței programelor educaționale
8. Lipsa unor resurse și mecanisme dedicate
9. Integrarea insuficientă a criteriilor de mediu în evenimentele culturale

III. SOLUȚII ȘI DIRECȚII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

1. Crearea unui mecanism municipal de mediere și colaborare
2. Crearea unei platforme de matchmaking între organizații și instituții
3. Cartografierea și activarea infrastructurii verzi și publice existente
4. Dezvoltarea bibliotecilor și a altor spații culturale ca hub-uri comunitare și climatice
5. Dezvoltarea unui program municipal dedicat copiilor și tinerilor
6. Consolidarea colaborării dintre artiști, organizații de mediu și mediul științific
7. Introducerea unor criterii și standarde de sustenabilitate pentru evenimente
8. Dezvoltarea unor programe culturale în natură și în spațiul public
9. Punerea la dispoziție a unor spații pentru organizații și grupuri de inițiativă

IV. RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIA CULTURALĂ 2027–2036

1. Integrarea mediului ca dimensiune transversală a politicii culturale

2. Instituirea unui mecanism permanent de colaborare interdisciplinară

3. Cartografierea și activarea infrastructurii existente

4. Dezvoltarea unei rețele de hub-uri culturale, comunitare și climatice

5. Dezvoltarea unui program municipal pentru copii și tineri

6. Susținerea proiectelor interdisciplinare artă–știință–mediu

7. Integrarea sustenabilității în organizarea evenimentelor culturale

8. Dezvoltarea programelor culturale în natură și spațiul public

9. Consolidarea mecanismelor de guvernanță, colaborare și monitorizare

CONCLUZII

Consultarea a evidențiat existența unui număr semnificativ de inițiative care pun deja în relație domeniul mediului cu cultura, arta, educația și patrimoniul. Acestea sunt dezvoltate în principal de organizații și grupuri de inițiativă și funcționează, în prezent, mai degrabă organic decât ca rezultat al unei direcții strategice comune.

Participanții au subliniat că una dintre principalele nevoi este crearea unor mecanisme prin care actorii existenți să poată colabora mai ușor între ei și cu instituțiile publice. În acest sens, administrația publică poate avea un rol important de mediator, facilitator și conectare între organizații, instituții culturale, școli, comunități, artiști și specialiști din domeniul mediului.
O direcție importantă identificată este activarea infrastructurii deja existente – spații verzi, grădini, biblioteci, muzee, spații publice sau clădiri neutilizate – ca locuri pentru activități culturale, educaționale și comunitare. În paralel, au fost propuse programe mai consistente pentru copii și tineri, mecanisme de colaborare cu școlile, proiecte interdisciplinare între artă și știință și integrarea unor criterii de sustenabilitate în organizarea evenimentelor.

I. TEME PRINCIPALE ABORDATE

1. Intersecția dintre cultură, mediu și spațiul public

Discuția a evidențiat numeroase exemple în care cultura și arta sunt utilizate pentru a aduce preocupările legate de mediu mai aproape de public. Au fost menționate proiecte care combină grădinăritul, muzica, filmul, arta vizuală, dezbaterile, fotografia

și activarea spațiului public. Participanții au remarcat că aceste inițiative contribuie atât la crearea unor comunități, cât și la creșterea interesului pentru natură și pentru spațiile urbane.

2. Revitalizarea și reactivarea spațiilor existente

Un subiect recurent a fost potențialul spațiilor existente, în special al celor insuficient utilizate sau inaccesibile publicului. Au fost indicate grădinile unor instituții publice, spațiile verzi din jurul clădirilor publice, spațiile industriale (sediile Bibliotecii Metropolitane, Depozitul Culturii, spațiul Primăriei din Piața Amzei, spațiile de acces la Dâmbovița, ariile naturale urbane) și alte locuri neutilizate ca posibile infrastructuri pentru activități culturale, comunitare și de mediu.

3. Artă, știință și comunicarea temelor de mediu

Participanții au evidențiat potențialul colaborării dintre artiști, cercetători și specialiști din domeniul mediului. Informațiile și datele științifice pot fi transformate, prin instrumente artistice, în conținut accesibil și relevant pentru public. Au fost propuse laboratoare experimentale și forme de rezidență sau lucru comun între artiști și oameni de știință.

4. Cultura ca instrument de educație și conștientizare

Cultura a fost privită ca un instrument important pentru comunicarea și popularizarea temelor de mediu, inclusiv prin film, artă stradală, expoziții, instalații, evenimente și intervenții în spațiul public. A fost subliniată necesitatea ca mesajele despre mediu să fie mai vizibile în oraș și să ajungă la public prin forme atractive și accesibile, ca de exemplu prin campanii municipale de promovare la nivelul orașului.

5. Copiii, tinerii și relația cu instituțiile de învățământ

Discuția a evidențiat necesitatea unor programe mai constante pentru copii și tineri și a unei colaborări mai eficiente cu școlile. Participanții au remarcat că activitățile punctuale, inclusiv cele desfășurate în cadrul *Săptămânii Verzi*, au un impact limitat în lipsa continuității. Posibile soluții sunt alocarea geografică a unor școli cu acele ONG-uri sau inițiative care pot livra programe extracurriculare în timpul școlii sau în cadrul săptămânilor verzi/altfel sau susținerea de programe de formare pentru profesori interesați să aducă în școală inițiative din zona de mediu.

6. Comunitățile locale și participarea

Au fost prezentate exemple în care proiectele de mediu și cultură au contribuit la formarea și activarea unor comunități locale. În cazul *Blocului Liric*, activitățile

desfășurate în jurul grădinii interioare au combinat grădinăritul cu concerte de muzică clasică și proiecții de film de artă, contribuind la consolidarea comunității de vecini care a stat ulterior la baza Grupului de Inițiativă Civică Cișmigiu. De asemenea, a fost evidențiată eficiența colaborării cu comunități deja constituite, fiind dat exemplul unui eveniment dedicat naturii și resurselor de apă, realizat împreună cu comunitatea alergătorilor din București, pe traseul Lacul Morii – Parcul Izvor – Delta Văcărești. Participanții au remarcat că abordarea participativă și colaborarea cu comunități deja constituite pot crește semnificativ impactul proiectelor.

7. Evenimente culturale și sustenabilitate

A fost discutată necesitatea introducerii unor criterii de mediu în organizarea și avizarea evenimentelor, inclusiv în ceea ce privește gestionarea deșeurilor, consumul de energie și utilizarea resurselor. Participanții au propus dezvoltarea unor standarde, ghiduri și mecanisme de sprijin pentru organizarea unor evenimente mai sustenabile și o mai bună comunicare cu instituțiile responsabile de avizarea acestor evenimente.

II. BLOCAJE PRINCIPALE IDENTIFICATE

1. Lipsa unei abordări strategice integrate

Intersecția dintre cultură și mediu se produce în prezent în principal prin inițiative punctuale ale organizațiilor și profesioniștilor, fără a fi percepută ca parte a unei direcții strategice comune.

2. Fragmentarea colaborării cu instituțiile publice

Participanții au semnalat dificultăți în relația cu instituțiile publice, inclusiv lipsa unor responsabili clari, fragmentarea responsabilităților și dificultatea de a identifica interlocutorii potriviți. Majoritatea participanților au menționat că de cele mai multe ori parteneriatele/colaborările au loc atunci când reușesc să cunoască personal fie profesori din școli, fie persoane din instituții publice, în lipsa unui mecanism clar de propunere a unor acțiuni în parteneriat.

3. Lipsa unor mecanisme de mediere și conectare

Există numeroși actori care ar putea colabora, dar care nu dispun de instrumente prin care să se identifice și să intre în contact. A fost evidențiată nevoia de mediere între organizații de mediu, artiști, instituții culturale, școli și alte instituții sau organizații.

4. Acces dificil la infrastructura publică

Deși există spații și infrastructuri cu potențial, accesul la acestea și colaborarea cu instituțiile care le administrează sunt dificile. În unele cazuri, comunitățile și organizațiile ajung să activeze spațiile doar după procese îndelungate de construire a relațiilor interpersonale.

5. Lipsa continuității și a mecanismelor de susținere pe termen lung

Proiectele sunt frecvent punctuale și depind de resursele și energia unor echipe mici. În lipsa mentenanței și a unui parteneriat instituțional pe termen lung, există riscul ca rezultatele proiectelor să nu fie menținute.

6. Dificultăți în colaborarea cu instituțiile de învățământ

Organizațiile private întâmpină dificultăți în a ajunge la școli și profesori, inclusiv din cauza lipsei unor mecanisme clare de contact și colaborare.

7. Lipsa recurenței programelor educaționale

Activitățile pentru copii și tineri sunt adesea rare și punctuale, ceea ce limitează impactul lor pe termen lung. Participanții au subliniat necesitatea unor programe recurente și a unei expuneri mai consistente la informații și evenimente sau experiențe.

8. Lipsa unor resurse și mecanisme dedicate

Au fost semnalate dificultăți legate de lipsa finanțărilor, a spațiilor, a resurselor umane și a unor mecanisme administrative care să faciliteze colaborarea dintre organizații și instituții.

9. Integrarea insuficientă a criteriilor de mediu în evenimentele culturale

În procesul de organizare și avizare a evenimentelor nu sunt integrate în mod sistematic criterii privind impactul asupra mediului, consumul de resurse, deșeurile sau consumul energetic.

III. SOLUȚII ȘI DIRECȚII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

1. Crearea unui mecanism municipal de mediere și colaborare

Dezvoltarea unui mecanism prin care administrația municipală să faciliteze relația dintre organizații private, instituții publice, școli și alte categorii de actori implicați în proiecte interdisciplinare.

2. Crearea unei platforme de matchmaking între organizații și instituții

Dezvoltarea unui instrument prin care organizațiile să poată identifica instituții și parteneri disponibili pentru colaborare, inclusiv prin desemnarea unor persoane de contact și prin corelarea oportunităților de finanțare cu infrastructura disponibilă.

3. Cartografierea și activarea infrastructurii verzi și publice existente

Realizarea unei hărți a spațiilor verzi, grădinilor și altor infrastructuri publice care pot fi activate prin proiecte culturale, educaționale și comunitare, precum și identificarea unor spații care ar putea deveni în viitor spații verzi.

4. Dezvoltarea bibliotecilor și a altor spații culturale ca hub-uri comunitare și climatice

Activarea unor sedii ale Bibliotecii Metropolitane și ale altor instituții culturale ca spații de întâlnire, educație și protecție climatică. A fost propus un proiect-pilot de transformare a unei biblioteci într-un hub cultural și adăpost climatic.

5. Dezvoltarea unui program municipal dedicat copiilor și tinerilor

Crearea unui program care să conecteze școlile cu organizații și profesioniști din domeniul mediului și culturii și să permită desfășurarea unor activități recurente, nu doar punctuale.

6. Consolidarea colaborării dintre artiști, organizații de mediu și mediul științific

Susținerea unor laboratoare, rezidențe și proiecte interdisciplinare în care artiștii, oamenii de știință și organizațiile de mediu să poată lucra împreună la dezvoltarea unor soluții și forme noi de comunicare publică. Un exemplu este colaborarea dintre *Dâmbovița Delivery* și Facultatea de Biologie, prin care promovează materiale științifice, așa cum este catalogul viețuitoarelor care trăiesc în Dâmbovița, către publicul larg.

7. Introducerea unor criterii și standarde de sustenabilitate pentru evenimente

Integrarea unor criterii privind deșeurile, consumul de energie, resursele utilizate și impactul asupra mediului în procesul de organizare și avizare a evenimentelor și elaborarea unor ghiduri pentru organizatori.

8. Dezvoltarea unor programe culturale în natură și în spațiul public "verde"

Susținerea unor proiecte care aduc cultura în spații naturale, parcuri, grădini și alte spații publice, inclusiv prin evenimente, tururi, expoziții, intervenții artistice și activități participative. Un exemplu menționat: *"Ziua lungă a biodiversității"* din Berlin.

9. Punerea la dispoziție a unor spații pentru organizații și grupuri de inițiativă

Identificarea unor spații publice funcționale care pot fi puse la dispoziția organizațiilor mici și grupurilor de inițiativă pentru întâlniri, lucru, depozitare și dezvoltarea unor proiecte locale. Un exemplu menționat: L'Académie du Climat din Paris, un spațiu dedicat educației despre climă și mediu, cu o puternică agendă culturală.

IV. RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIA CULTURALĂ 2027–2036

1. Integrarea mediului ca dimensiune transversală a politicii culturale

Recunoașterea relației dintre cultură și mediu ca direcție transversală a Strategiei Culturale și integrarea acesteia în politicile și programele municipale relevante.

2. Instituirea unui mecanism permanent de colaborare interdisciplinară

Crearea unui cadru permanent de dialog și colaborare între administrația municipală, instituțiile culturale, organizațiile de mediu, comunitățile locale, mediul academic și sectorul creativ. Aceasta poate avea loc sub forma unui eveniment fizic, recurent, care să prezinte oferta instituțiilor și a sectorului civic, precum și nevoile fiecăreia (spații, programe educaționale, etc).

3. Cartografierea și activarea infrastructurii existente

Realizarea unei cartografieri a spațiilor verzi, infrastructurilor publice, bibliotecilor, muzeelor și altor spații care pot fi activate pentru proiecte interdisciplinare.

4. Dezvoltarea unei rețele de hub-uri culturale, comunitare și climatice

Valorificarea infrastructurii existente, în special a bibliotecilor și a altor spații distribuite teritorial, ca puncte de acces la cultură, educație, comunitate și informație privind

mediul. Este nevoie de spații terțe care să susțină colaborarea și incubarea proiectelor aflate la intersecție între mediu și cultură.

5. Dezvoltarea unui program municipal pentru copii și tineri

Crearea unui program coordonat la nivelul Bucureștiului care să faciliteze colaborarea dintre școli și organizații de mediu și să asigure activități recurente de educație culturală și de mediu.

6. Susținerea proiectelor interdisciplinare artă–știință–mediu

Încurajarea proiectelor care conectează cercetarea și expertiza științifică cu practicile artistice și creative pentru a produce forme accesibile de cunoaștere și comunicare publică.

7. Integrarea sustenabilității în organizarea evenimentelor culturale

Introducerea unor criterii de sustenabilitate în politicile municipale privind organizarea și avizarea evenimentelor și dezvoltarea unor instrumente de sprijin pentru aplicarea acestora. Un punct de plecare este standardul ISO - International Organization for Standardization pentru evenimente sustenabile.

8. Dezvoltarea programelor culturale în natură

Susținerea unor programe care facilitează accesul publicului la natură prin instrumente culturale și artistice și care contribuie la creșterea vizibilității patrimoniului natural al Bucureștiului.

9. Consolidarea mecanismelor de guvernanță, colaborare și monitorizare

Dezvoltarea unor mecanisme clare de colaborare între administrație și actorii din teren, precum și a unor forme de monitorizare a implementării direcțiilor strategice, astfel încât inițiativele și investițiile să poată avea continuitate și impact pe termen lung.